

Soạn văn lớp 11:

Bài Tôi yêu em

I. Vài nét về tác giả, tác phẩm

1. Tác giả

A - lếch - xan - đơ Xéc - ghê - ê - Vich Pu - skin (1799 – 1837), “Mặt trời của thi ca Nga”, là nhà thơ vĩ đại “có ý nghĩa to lớn không chỉ trong lịch sử văn chương mà cả trong lịch sử thức tỉnh của dân tộc Nga”.

Các tác phẩm tiêu biểu: tiểu thuyết bằng thơ nổi tiếng (Ép - ghê - nhi - Ô - nhê - ghin, 1831 – 1837) khởi đầu cho chủ nghĩa hiện thực ở Nga; Bô - rít Gô - đu - nốp - 1825; truyện ngắn Cô tiểu thư nông dân – 1830, Con đầm pich – 1833, hơn 800 bài thơ trữ tình, những ngụ ngôn thâm trầm,...

Các sáng tác phong phú của Pu - skin đã thể hiện tuyệt đẹp tâm hồn nhân dân Nga khao khát TỰ DO VÀ TÌNH YÊU. Và ở thể loại nào, văn chương Pu - skin cũng luôn là một tiếng nói Nga trong sáng, thuần khiết, thể hiện cuộc sống một cách giản dị, chân thực.

2. Tác phẩm

Tôi yêu em là một trong những bài thơ tình nổi tiếng của Pu - skin, được khơi nguồn từ mối tình của nhà thơ với A.A. Ô - lê - nhi - na (con gái của A. N. Ô - lê - nhin, chủ tịch Viện Hàn lâm nghệ thuật Nga) – người mà mùa hè năm 1829 Pu - skin đã cầu hôn nhưng không được chấp nhận.

Bài thơ vốn không tên, nhan đề Tôi yêu em do người dịch đặt.

II. Hướng dẫn soạn bài

Câu 1 (trang 60 SGK Ngữ Văn 11 Tập 2):

Điệp khúc Tôi yêu em là nổi bật cảm xúc chủ đạo của bài thơ. Điệp khúc lặp lại ba lần trong bài thơ vang lên như tiếng lòng say đắm, mãnh liệt, bền vững của thi sĩ đối với người yêu.

Bài thơ là lời từ giã cho mối tình không thành của Pu - skin dành cho người con gái xinh đẹp A.A. Ô - lê - nhi - na. Lời từ giã thấm đượm nỗi buồn của mối tình vô vọng nhưng vẫn đầy ắp một tình yêu nồng cháy, đắm thắm và luôn cầu mong cho người yêu được hạnh phúc. Cách ứng xử của Pu – skin đúng là một lời từ giã tình yêu thật đặc biệt.

Câu 2 (trang 60 SGK Ngữ Văn 11 Tập 2):

Giọng điệu bài thơ có sự chuyển biến từ hai câu 1 - 2 sang hai câu 3 - 4:

Tôi yêu em: đến nay chừng có thể

Ngọn lửa tình chưa hẳn đã tàn phai;

Hai câu 1- 2, giọng thơ có chút gì như cân nhắc, dè dặt (chừng có thể, chưa hẳn) nhưng vẫn là một sự khẳng định trong tình cảm của nhà thơ. Mạch thơ chuyển đột ngột:

Nhưng không để em bận lòng thêm nữa

Hay hồn em phải gợn bóng u hoài

Đến hai câu thơ này, đã có sự can thiệp của lí trí khiến cảm xúc phải ghìm nén lại. Đó là phải “dập tắt ngọn lửa tình yêu” để tránh cho em phải bận lòng, tránh làm cho em phải buồn.

Tuy vậy, đến bốn câu thơ tiếp theo mạch cảm xúc lại tuôn trào:

Tôi yêu em âm thầm, không hi vọng,

Lúc rụt rè, khi hậm hực lòng ghen.

Nhịp thơ nhanh hơn với những từ lúc, khi, diễn tả những trạng thái tình yêu biến đổi vô cùng dồn dập. Nhân vật trữ tình bộc lộ thẳng thắn tâm hồn mình: một tình yêu âm thầm, không hi vọng như để tô đậm nét đặc biệt trong mối tình đơn phương này. Tuy vậy, mối tình ấy vẫn có đầy đủ mọi sắc thái của tình yêu: nỗi khổ đau âm thầm, niềm tuyệt vọng, lòng ghen tuông giày vò.

Trong mạch thơ như vậy, hai câu kết vừa nối tiếp vừa tự nhiên:

Tôi yêu em, yêu chân thành đậm thắm

Cầu cho em được người tình như tôi đã yêu em.

Chính tình yêu chân thành, đậm thắm nên mới cầu mong người yêu em sẽ có được một người yêu em cũng chân thành, đậm thắm như tình yêu của mình. Chính sự chân thành và đậm thắm ấy là cái gốc của tấm lòng cao thượng trong tình yêu này. Tình yêu ở đây đã vượt ra khỏi sự hẹp hòi, ích kỉ mà hướng đến mà hướng đến một cách ứng xử đẹp, đầy nhân văn.

Câu 3 (trang 60 SGK Ngữ Văn 11 Tập 2):

Hai câu kết là bất ngờ, hàm chứa nhiều ý vị bởi nó thể hiện sự cao thượng, chân thành trong tình yêu của nhân vật trữ tình:

- Tôi yêu em lặp lại lần thứ 3 nhằm khẳng định tình yêu sâu sắc, chân thành, không bao giờ phai nhạt của nhân vật trữ tình.

- Lời cầu chúc:

+ Thể hiện tấm chân tình của nhân vật tôi.

+ Thể hiện cung bậc cảm xúc cao nhất của tình yêu: chân thành, mãnh liệt, đắm thắm.

+ Lòng vị tha, cao thượng của nhân vật trữ tình đã vượt qua mọi ghen tuông, ích kỷ của bản thân để cho em được hạnh phúc như em mong muốn.

→ Trái tim độ lượng, chân thành, biết hi sinh trong tình yêu của nhân vật tôi.

⇒ Quan niệm nhân văn cao đẹp trong tình yêu.

Câu 4 (trang 60 SGK Ngữ Văn 11 Tập 2):

Tôi yêu em là một trong những bài thơ tình nổi tiếng của Pu - skin. Bài thơ cũng chính là vẻ đẹp tâm hồn của Pu - skin.

Bài thơ thể hiện những tình cảm chân thành, cao thượng, nhân ái của tình yêu chứa đựng trong những lời lẽ giản dị, trong sáng nhất. Mặc dù bài thơ thấm đượm nỗi buồn của một mối tình vô vọng nhưng là nỗi buồn trong sáng của một tâm hồn yêu đương chân thành, mãnh liệt, nhân hậu, vị tha.